

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2024-4-7>

УДК 336.2:338.2

JEL H22, H30

П. В. Жук

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу регіональної екологічної
політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», м. Львів

e-mail: pzhuk@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4895-7752>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Досліджено питання становлення вітчизняного механізму екологічного оподаткування та його нормативно-правового забезпечення. Простежено трансформацію механізму реалізації в Україні принципу «забруднювач платить» – від екологічних платежів і зборів до екологічного податку. Звернено увагу на нівелювання природоохоронної функції екологічного оподаткування через запізніле й непропорційне інфляції підвищення ставок екологічного податку, виведення з його складу паливних і відмову від віднесення до нього транспортних податків, на які в більшості європейських країн припадає основна частина екологічних податкових надходжень, а також через вилучення окремих складових екологічного податку з переліку надходжень спеціального фонду бюджетів і внесення їх до складу доходів загального фонду. Зазначене суперечило засадам цільового екологічного використання цього виду податкових надходжень і зменшувало фінансову базу природоохоронної діяльності. Констатується, що не сприяли організації природоохоронної діяльності на всіх адміністративних рівнях зміни пропорцій у розподілі надходжень екологічного податку між державним і місцевими бюджетами. Запропоновано підходи до вирішення виявлених проблем шляхом екологізації системи оподаткування.

Ключові слова: екологічне оподаткування, нормативно-правове забезпечення, охорона навколишнього природного середовища, податкове навантаження, екологізація системи оподаткування.

Zhuk P. V. Regulatory and legal framework and problems of improving environmental taxation in Ukraine

The article examines the issues of the development of the domestic environmental taxation mechanism and its regulatory and legal framework. The author traces the transformation of the mechanism for implementing the «polluter pays» principle in Ukraine with the transition from environmental payments and fees to an environmental tax. Special attention is drawn to the leveling of the environmental protection function of environmental taxation due to the delayed and disproportionate increase in environmental tax rates, the exclusion of fuel taxes from the environmental tax, the non-inclusion of transport taxes, which in most European countries account for the bulk of environmental tax revenues, the exclusion of certain components of the environmental tax from the list of revenues of the special fund of budgets, and their inclusion in the general fund revenues, which contradicted the principles of targeted environmental use of this type of tax revenues and reduced the financial base for environmental protection activities. Changes in the proportions of the distribution of environmental tax revenues between the state and local budgets did not contribute to the organization of environmental protection activities at all administrative levels. The article suggests approaches to solving these problems through ecologization of the taxation system.

Keywords: environmental taxation, regulatory and legal framework, environmental protection, tax burden, ecologization of the taxation system.

Постановка проблеми. Екологічне оподаткування стало одним з найважливіших інструментів досягнення цілей сучасної екологічної політики в державах-членах ЄС та інших розвинутих країнах світу. Через нього досягаються запобіжні шкідливому екологічному впливу економічної діяльності на природне довкілля ефекти, а також вирішуються важливі природоохоронні завдання фіскального спрямування – нагромадження коштів для реалізації програм з охорони навколишнього природного середовища. Доводиться констатувати, що в Україні екологічний податок виконує свої природоохоронні

функції незначною мірою, а це контрастує з його вагомим становищем в європейських країнах.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми екологічного оподаткування та необхідність його удосконалення, ураховуючи, зокрема, зарубіжний досвід, досліджено в публікаціях О. Веклич [1], Л. Захаркіної [2], В. Кравціва [3], В. Міщенко [4], Н. Новицької [5], В. Островецького [6], О. Самко [7] та ін. Водночас науковці висловлюють думку, що екологічне оподаткування серед механізмів реалізації екологічної політики є головним на шляху досягнення стійкого розвитку [1, с. 33], а також акцентують увагу на низькій результативності наявного в Україні

механізму екологічного оподаткування та потребі його удосконалення, зокрема і через нормативно-правове забезпечення трансформації вітчизняної системи оподаткування на засадах її екологізації.

Мета статті – проаналізувати нормативно-правові засади функціонування вітчизняної системи екологічного оподаткування і визначити шляхи її удосконалення.

Основні результати дослідження. Правове регулювання є невід’ємним інструментом екологічної політики всіх рівнів. Основою нормативно-правової бази екологічної політики, як і всіх інших різновидів державної та регіональної політики, є Конституція України, згідно зі ст. 16 якої екологічна безпека та підтримання екологічної рівноваги на території України є обов’язком держави. Ст. 50 декларує право кожного на безпечне для життя і здоров’я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди [8]. Досягнення цих конституційних прав здійснюється за допомогою цілої низки інструментів, серед яких є екологічне оподаткування.

Європейські та інші високорозвинуті країни світу почали широко запроваджувати інструменти екологічного оподаткування з 80-х років минулого століття, реалізуючи принципи профілактики забруднення навколишнього природного середовища та економічної відповідальності за екологічно деструктивну діяльність відповідно до принципу «забруднювач платить».

В Україні впровадження екологічних податків у формі платежів за забруднення навколишнього природного середовища розпочалося з регіонів. Уперше нормативно-методичні матеріали щодо впровадження таких платежів, розроблені науковцями Львівського відділення Інституту економіки АН УРСР та фахівцями Львівського обласного комітету з охорони природи Держкомприроди УРСР, були затверджені рішенням Львівського міськвиконкому від 12.12.1989 р. № 373 та тоді ж введені в дію рішенням Львівської міської ради «Про проведення еколого-економічного експерименту з метою переведення м. Львова на економічні методи управління». Вони передбачали стягнення платежів за забруднення атмосферного повітря стаціонарними джерелами та автотранспортними засобами, за забруднення водних ресурсів, за скиди промислових підприємств у міську систему каналізації, утворення промислових відходів, порушення земель гірничими розробками, порушення природних рекреаційних ресурсів, за втрату еколого-рекреаційних функцій лісових земель. У 1990-1991 рр. ці розробки були впроваджені також у Львівській, Івано-Франківській, Волинській, Рівненській областях і м. Тернопіль.

Упровадження таких матеріалів здійснювалося в експериментальному порядку. Прийняття Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (постанова Верховної Ради України від 26.06.1991 р. № 1268-12), ст. 44 якого передбачала

справляння зборів за забруднення навколишнього природного середовища, створило необхідну для широкого застосування практики екологічного оподаткування законодавчу основу. Апробовані на практиці в регіонах нормативні матеріали лягли в основу Методики визначення тимчасових нормативів плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища» від 13.01.1992 р. № 18. Сплаті підлягали платежі за викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення; за скиди забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні та внутрішні морські води, а також підземні горизонти, включно зі скидами, що провадяться підприємствами через систему комунальної каналізації; за розміщення відходів у навколишньому природному середовищі. Платежі розподілялися так: 70% – у позабюджетні фонди охорони навколишнього природного середовища (ОНПС) сільських, селищних і міських рад (крім міст республіканського підпорядкування, до позабюджетних фондів ОНПС яких спрямовувалося 90% платежів), 20% – у позабюджетні фонди ОНПС Кримської АРСР та областей, 10% – на рахунок республіканського позабюджетного фонду ОНПС.

Відповідно до цієї постанови збір (платежі) за забруднення навколишнього природного середовища підлягав стягненню на всій території України. Його було внесено до переліку загальнодержавних податків і зборів, передбачених Законом України «Про систему оподаткування» (введений в дію постановою Верховної Ради України від 25.06.1991 р. № 1252-12).

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. № 303 було затверджено Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору, згідно з яким підлягали стягненню збори за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення, а також скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об’єкти та розміщення відходів. Збори підлягали перерахуванню: 20% – до місцевих фондів ОНПС, що утворюються у складі сільських, селищних і міських бюджетів, на окремі рахунки (крім Києва та Севастополя, до бюджетів яких підлягало перерахуванню 70% збору); 50% – до місцевих фондів ОНПС, що утворюються у складі бюджету АР Крим та обласних бюджетів, на окремі рахунки; 30% – до Державного фонду ОНПС, що утворюється у складі Державного бюджету України, на окремий рахунок.

З прийняттям у 2010 р. Податкового кодексу України ці збори набули статусу екологічного податку. Платниками податку визначалися суб’єкти

господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включно з тими, які виконують агентські функції стосовно таких нерезидентів або засновників їх, під час провадження діяльності яких на території України та в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення в разі використання ними палива;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів ЧК вторинної сировини;
- утворення радіоактивних відходів (включно з накопиченими);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів виробниками їх понад установлений особливими умовами ліцензії строк [9].

Після введення в дію Податкового кодексу України до переліку видів екологічного податку, а також у розподіл надходжень між державним і місцевими бюджетами й між загальним і спеціальним фондами бюджетів вносилися зміни. Зокрема, було виведено зі складу екологічного податку за викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення. У 2022 р. до складу екологічного було введено податок за обсяги електричної енергії, виробленої організаціями-експлуатантами ядерних установок (атомних електростанцій). За незмінної частки (25%) екологічного податку, що перераховувався до сільських, селищних і міських (крім міст Києва та Севастополя) бюджетів, пропорції перерахувань до державного та обласних бюджетів змінювалися. До обласних бюджетів перераховувалося від 10% (2014 р.) до 55% (2015-2017 рр.) надходжень екологічного податку. До держбюджету перераховувалося від 20% (2015-2017 рр.) до 65% (2014 р.) екологічного податку (табл. 1). Така нестабільність ускладнює процеси планування та реалізації довгострокових програм та інвестиційних проєктів у сфері ОНПС.

Таблиця 1

Зміна пропорцій розподілу коштів екологічного податку між бюджетами, 2014-2024 рр.

Роки	Надходження екологічного податку, %			
	Державний бюджет	Місцеві бюджети		
		усього	з них	
			обласний	сільських, селищних і міських рад
2014	65	35	10	25
2015	20	80	55	25
2016	20	80	55	25
2017	20	80	55	25
2018	45	55	30	25
2019	45	55	30	25
2020	45	55	30	25
2021	45	55	30	25
2022	45	55	30	25
2023	45	55	30	25
2024	45	55	30	25

Примітка. Без податку за викиди двоокису вуглецю та за фактичні обсяги радіоактивних відходів, що в повному обсязі спрямовується до держбюджету.

Джерело: складено автором згідно з редакцією [10] у відповідні періоди.

До 2014 р. екологічний податок надходив до спеціальних фондів бюджетів. З 2014 р. надходження екологічного податку підлягали розподілу між загальним і спеціальним фондами Державного бюджету України.

З 2022 р. відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» від 30.11.2021 р. № 1914-IX було збільшено ставки екологічного податку, що мало

також підсилити його екологічно стимулювальну функцію, а саме:

- ставка податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення збільшилася на 5%;
- ставка податку за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю встановлена у розмірі 30 грн за 1 тону;
- ставка податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти збільшилася на 30% та поступово підвищиться на 800% до 2025 р. (у

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

2023 р. ставки податку становили 60%, у 2024 р. вони становитимуть 90% базового рівня 2025 р.);

- ставка податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах збільшилася на 10%;
- ставка податку за утворення радіоактивних відходів (включно з уже накопиченими) установлена в розмірі 0,0133 грн в розрахунок на 1 кВт-год виробленої електричної енергії;
- ставка податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів виробниками їх понад установлений особливими умовами ліцензії строк збільшилися на 5%.

В умовах широкомасштабної воєнної агресії було прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану», згідно з положеннями якого тимчасово (з 01.01.2022 р. по 31 грудня року, в якому буде припинено чи скасовано воєнний стан) не нараховується та не сплачується екологічний податок платниками цього податку, зареєстрованими (узятими на облік) за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, за утворення радіоактивних відходів і

тимчасове зберігання радіоактивних відходів на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями російської федерації.

На 2024 р. екологічний податок справляється з фактичних обсягів:

- викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення (включно з викидами двоокису вуглецю суб'єктами господарювання, в яких сукупний річний обсяг викидів CO₂ перевищує 500 тонн);
- скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);
- радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються виробниками цих відходів, утворених радіоактивних відходів і радіоактивних відходів, накопичених до 01.04.2009 р.

Установлений на 2024 р. розподіл коштів екологічного податку між бюджетами демонструє табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл надходжень екологічного податку між бюджетами, 2024 р.

Види податку	Розподіл надходжень екологічного податку між бюджетами, %											
	Державний бюджет			Місцеві бюджети								
				разом			з них					
							обласні			сільських, селищних і міських рад		
	усього	ЗФ	СФ	усього	ЗФ	СФ	усього	ЗФ	СФ	усього	ЗФ	СФ
За викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення	45	45	-	55	-	55	30	-	30	25	-	25
За викиди двоокису вуглецю	100	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
За скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	45	45	-	55	-	55	30	-	30	25	-	25
За розміщення відходів	45	45	-	55	-	55	30	-	30	25	-	25
За фактичні обсяги радіоактивних відходів	100	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Примітка. ЗФ – загальний фонд, СФ – спеціальний фонд.

Джерело: складено автором за даними [10].

Зазначимо наявність низки проблем, які знижують ефективність використання інструментів екологічного оподаткування в Україні та усунення яких потребує внесення змін у нормативно-правові акти.

По-перше, інфляційні процеси в державі тривалий час не супроводжувалися паритетним зростанням нормативів платежів (ставок податку), що призвело до нівелювання природоохоронної функції екологічного податку в нашій країні, утрати його ролі як стимулятора екобезпечної діяльності та суттєвого зменшення фінансової ролі. У державах-членах ЄС, наприклад, екологічні податки у 2000-х роках

становили понад 6% усіх податкових надходжень, водночас частка їх у ВВП сягала приблизно 2,5%. В Україні в цей період екологічні податки давали не більше 1,5% загальної суми податкових надходжень, а частка їх у ВВП становила приблизно 0,3%. В умовах широкомасштабної війни частка екологічних податків у загальних податкових надходженнях зменшилася до 0,3%, а у ВВП у 2022-2023 рр. вона впала до рівня 0,1%.

По-друге, реалізація цільової природоохоронної функції екологічного податку обмежувалася не тільки інфляцією, а й іншими причинами. Зокрема,

вилучення окремих складових екологічного податку з переліку надходжень спеціального фонду бюджетів і внесення їх до складу доходів загального фонду зменшувало фінансову базу природоохоронної діяльності. До цього призводило також виведення зі складу екологічного паливних і відмова віднесення до нього транспортних податків, на які в більшості європейських країн припадає основна частина надходжень екологічного податку.

По-третє, періодичне збільшення частки відрхувань екологічного податку до держбюджету (наприклад, до 65% у 2014 р.) та відповідне зменшення відрхувань до місцевих бюджетів разом з неоперативним, неповним і недостатньо регламентованим використанням коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, розпорошеністю надходжень екологічного податку між місцевими бюджетами сільських, селищних і міських рад дезорганізовувало планування природоохоронної діяльності на всіх рівнях.

Зазначені недоліки мають бути усунені. На нашу думку, необхідним є курс на екологізацію системи оподаткування в Україні та радикальне збільшення ваги екологічного податку, що можна реалізувати без збільшення сумарного податкового навантаження в разі одночасного зменшення податків, пов'язаних з економічними результатами діяльності, насамперед прибутком. Потрібне поетапне збільшення надходжень екологічного податку та доведення його частки в загальній сумі податкових надходжень до рівня, співмірного із середнім показником держав-членів ЄС. Цього можна досягнути шляхом реалізації низки заходів: доведення ставок податку за викиди двоокису вуглецю стаціонарними джерелами до рівня європейських; підвищення ставок податку за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, розміщення відходів, фактичний обсяг радіоактивних відходів; внесення паливних і транспортних податків до складу екологічних; оптимального розподілу надходжень між спеціальним і загальним фондом бюджетів. Такі заходи дадуть змогу суттєво посилити цільову природоохоронну функцію екологічного податку в Україні.

Висновки. Екологічне оподаткування продемонструвало свою дієвість як одна з головних складових спільної екологічної політики Європейського Союзу. Розроблення нормативних матеріалів і початки запровадження екологічного оподаткування в Україні сягають ще кінця 80-х років минулого століття, однак сьогодні вітчизняний екологічний податок за природоохоронною дієвістю не відповідає європейському рівню. Підвищення ролі екологічного оподаткування у вирішенні питань екологічної безпеки в Україні потребує трансформації податкової системи країни на засадах її екологізації –

збільшення частки надходжень екологічного податку в загальних податкових надходженнях до рівня, який характерний для держав-членів ЄС, що можна здійснити без зростання податкового тиску на суб'єктів господарювання за одночасного зменшення оподаткування фінансових результатів економічної діяльності, зокрема прибутку. Водночас питання екологічної трансформації вітчизняної системи оподаткування вимагають подальшого ґрунтовного аналізу та всебічного прогнозу наслідків відповідних змін, ураховуючи специфіку всіх видів економічної діяльності. Такий аналіз має передувати внесенню змін до законодавчих і нормативно-правових актів, що стосуються екологічного оподаткування.

Список використаних джерел

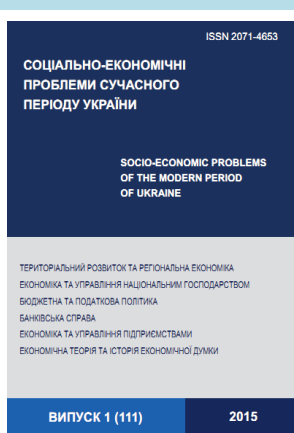
1. Веклич О. О. Засади уніфікації структури вітчизняного екологічного оподаткування відповідно до класифікаційних стандартів Євростату. *Фінанси України*. 2016. № 6. С. 31-50.
2. Захаркіна Л. С., Новіков В. М. Екологічне оподаткування в Україні: перспективи удосконалення на основі зарубіжного досвіду. *Вісник СумДУ. Серія: Економіка*. 2020. № 4. С. 121-130. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.4-14>
3. Кравців В. С., Жук П. В. Екологічне оподаткування в Україні у європейському вимірі. *Фінанси України*. 2020. № 6. С. 8-24. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.06.008>
4. Міщенко В. С. Зміцнення бази екологічного оподаткування в Україні: методологія і практика. *Економіка України*. 2016. № 3. С. 75-87.
5. Новицька Н. В. Досвід країн ЄС у сфері екологічного оподаткування. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2016. № 2. С. 192-209.
6. Островецький В. І. Перспективи розвитку екологічного оподаткування в Україні. *Фінанси України*. 2020. № 10. С. 112-126. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.10.112>
7. Самко О. Проблеми та перспективи екологічного оподаткування в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 1. С. 184-197. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1\(33\)-184-197](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1(33)-184-197)
8. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Законодавство України*: сайт. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/321525__548269
10. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

References

1. Veklych, O. O. (2016). Zasady unificatsiyi struktury vitchyznyanoho ekolohichnoho opodatkuvannya vidpovidno do klasyfikatsiyinyh standartiv Yevrostatu [Framework for the unification of domestic environmental taxation according to Eurostat classification standards]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 6, 31-50. [in Ukrainian].
2. Zakharkina, L. S., & Nivikov, V. M. (2020). Ekolohichne opodatkuvannya v Ukraini: perspektivy udoskonalennya na osnovi zarubizhnoho dosvidu [Environmental taxation in Ukraine: prospects of improvement based on foreign experience]. *Visnyk SumDU. Seriya Ekonomika – Bulletin of Sumy State University. Series: Economy*, 4, 121-130. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.4-14> [in Ukrainian].
3. Kravtsiv, V. S., & Zhuk, P. V. (2020). Ekolohichne opodatkuvannya v Ukraini u yevropeys'komu vymiri [Environmental taxation in Ukraine in the European dimension]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 6, 8-24. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.06.008> [in Ukrainian].
4. Mishchenko, V. S. (2016). Zmitsnennya bazy ekolohichnoho opodatkuvannya v Ukraini: metodolohiya i praktyka [Strengthening the environmental taxation base in Ukraine: methodology and practice]. *Economica Ukrainy – Economy of Ukraine*, 3, 75-87. [in Ukrainian].
5. Novytska, N. V. (2016). Dosvid krayin YeS u sferi ekolohichnoho opodatkuvannya [European experience of environmental taxation]. In *Zbirnyk naukovykh prats' Universytetu derzhavnoyi fiskal'noyi sluzhby Ukrainy [Proceedings of the University of the State Fiscal Service of Ukraine]*: Vol. 2 (pp. 192-209). [in Ukrainian].
6. Ostrovetsky, V. I. (2020). Perspektivy rozvytku ekolohichnoho opodatkuvannya v Ukraini [Prospects for development of environmental taxation in Ukraine]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 10, 112-126. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.10.112> [in Ukrainian].
7. Samko, O. (2023). Problemy ta perspektivy ekolohichnoho opodatkuvannya v Ukraini [Problems and prospects of environmental taxation in Ukraine]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnya – Problems and prospects of economics and management*, 1, 184-197. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1\(33\)-184-197](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1(33)-184-197) [in Ukrainian].
8. Konstytutsiya Ukrainy [Constitution of Ukraine] (1996). Law of Ukraine, adopted on 1996, Jun 28, 254k/96-VR. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Podatkovyy kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] (2010). Law of Ukraine, adopted on 2010, Dec 02, 2755-VI. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from https://zakononline.com.ua/documents/show/321525___548269 [in Ukrainian].
10. Byudzhetnyy kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine] (2010). Law of Ukraine, adopted on 2010, Jul 08, 2456-VI. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> [in Ukrainian].

Надійшло 03.12.2024 р.

Proceedings of the "SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS OF THE MODERN PERIOD OF UKRAINE"

Proceedings of the "Socio-economic problems of the modern period of Ukraine" is a specialized scientific-practical edition based National Academy of Sciences of Ukraine and the Institute for regional studies of NAS of Ukraine.

The book highlights the results of studies of institutional and socio-economic problems of development of Ukraine at the macro, meso and micro levels, encouraging to published authors who carry out research work in various sectors of the economy.

The book "Socio-economic problems of the modern period of Ukraine" is included in the List of scientific professional publications of Ukraine in the field of economic sciences (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated by 11.07.2016 №820).

The journal is included in the international scientometric database Index Copernicus, Poland - with 2014.

Site collection: www.zbirnyk.ird.gov.ua